

Soudní lékařství a posuzování nemajetkové újmy na zdraví včera a dnes. A zítra?

František Vorel
Soudnělékařské oddělení
Nemocnice České Budějovice, a. s.

ÚVOD – REÁLIE

- 1. 1. 2014 nový občanský zákoník, ruší vyhlášku 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění
- 12. 3. 2014 vzalo občanskoprávní a obchodní kolegium na vědomí metodiku k výši náhrady za způsobení nemajetkové újmy na zdraví dle § 2958 o.z.
- 1. 6. 2015 vzniká nové odvětví v rámci znaleckého oboru zdravotnictví – Stanovení nemateriální újmy na zdraví (vyhláška MS č. 123/2015 Sb.)

ÚVOD – REÁLIE

- 1. 1. 2021 nabývá účinnosti zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech s přechodným obdobím 5 let, kdy znalci jmenovaní podle zákona 36/1967 Sb. mohou nadále vykonávat znaleckou činnost

ÚVOD – REÁLIE

- 1. 1. 2021 nabývá účinnosti vyhláška 505/2020 Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých odvětví jednotlivých znaleckých oborů, jiná osvědčení o odborné způsobilosti, osvědčení vydaná profesními komorami a specializační studia pro obory a odvětví

Znalecké odvětví Stanovení nemateriální újmy na zdraví se mění na Hodnocení míry bolesti a funkčních schopností při újmách na zdraví

ÚVOD – REÁLIE

a zároveň se stanoví specialisté kterých lékařských oborů mohou být do tohoto znaleckého odvětví zapsáni.

Soudní lékařství ve výčtu chybí, přestože je zde např.
radiologie a zobrazovací metody
revmatologie
nukleární medicína

Jak a proč se to stalo?

- V r. 2020 rozeslalo MS návrh vyhlášky do vnitřního připomínkování, SSLaST zaslala připomínky 1. 7. 2020, kde kromě jiného upozorňuje, že znalecké odvětví Stanovení nemateriální újmy na zdraví v návrhu chybí.
- V srpnu 2020 MS poslalo návrh vyhlášky do mezirezortního připomínkového řízení, stále bez odvětví Stanovení nemateriální újmy na zdraví

Jak a proč se to stalo?

- Proti nezařazení odvětví Stanovení nemateriální újmy na zdraví protestoval Nejvyšší soud
- MZ ve svém stanovisku souhlasí se zařazením tohoto odvětví, ale s tím, že toto odvětví bude jako „nástavba“ (resp. pododvětví) každého odvětví oboru Zdravotnictví, tj. každé lékařské specializace, a navrhuje změnit název na Posouzení míry bolesti a ztížení společenského uplatnění

Jak a proč se to stalo?

MZ ve svém odůvodnění stanoviska uvedlo:

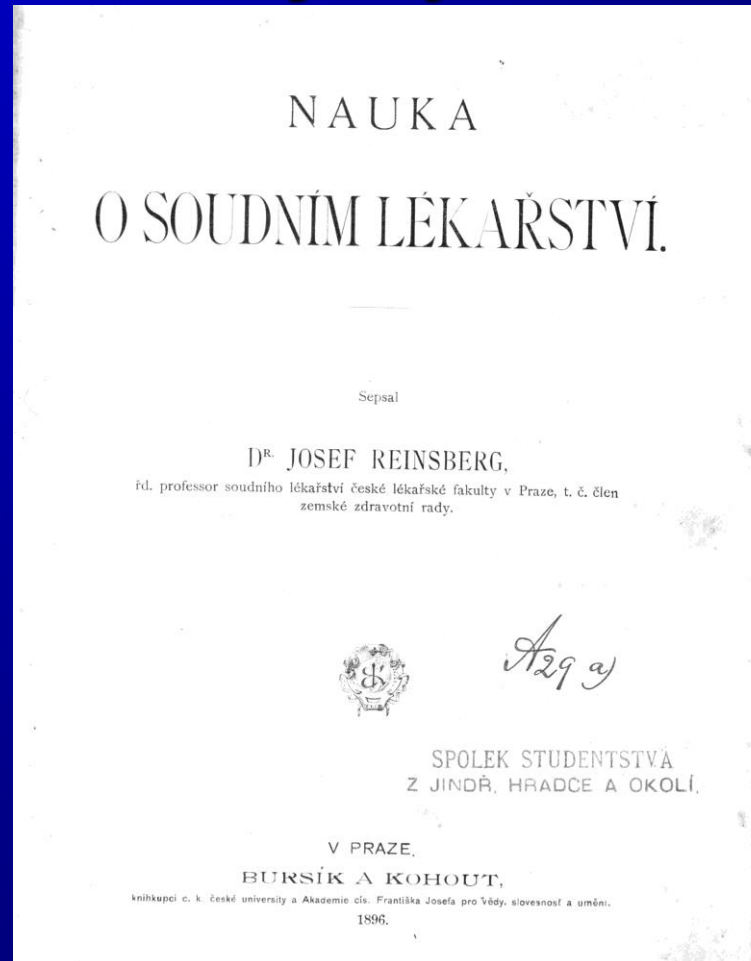
„Domníváme se, že výše uvedené řešení odstraní jeden zásadní problém a to ten, že soudní lékařství často vydává posudky na jiné odbornosti jaksi univerzálně, to pak vede k sérii dalších posudků a pouze zvyšuje náklady na jednotlivá řízení. Nejsme toho názoru, že např. ortoped, pokud bude zapsán jako znalec v odvětví „Posouzení míry bolesti a ztížení společenského uplatnění“ by měl dělat posudky u osoby, která má např. psychiatrické onemocnění. Je pro nás velmi zásadní, aby jednotlivé odbornosti posuzovali činnosti (poskytnuté zdravotní služby, i s nimi související následky) v příslušném oboru.“

Jak a proč se to stalo?

- SSLaST už s tímto stanoviskem seznámena nebyla a neměla možnost dalších připomínek. Znění vyhlášky 505/2020 Sb. bylo nepříjemným překvapením.

Soudní lékařství a posuzování nemajetkové újmy na zdraví včera

1896

Soudní lékařství a posuzování nemajetkové újmy na zdraví včera

Posuzování úrazu v řízení občanském.

471

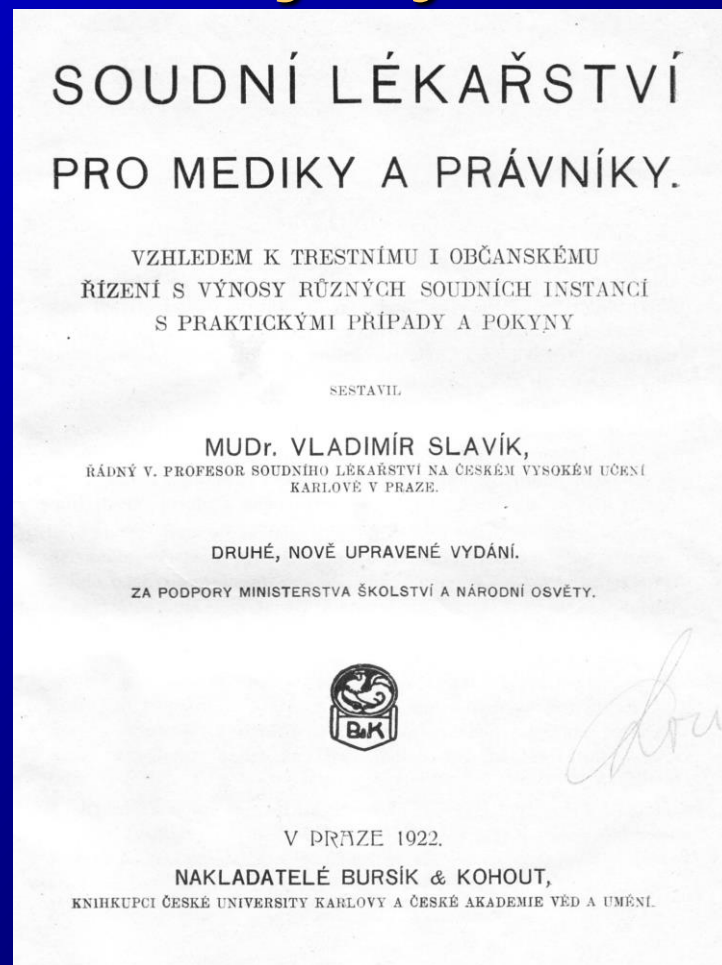
Posuzování úrazu v řízení občanském

vztahuje se k nespůsobilosti k povolání nebo ku práci a ostatním následkům z úrazu vzešlým; jest zajisté ten, kdo někoho poranil, dle svrchu podotčeného článku 1325. obč. zák. povinen nahraditi poraněnému ušlý výdělek, výlohy za léčení a zaplatiti přiměřené bolestné. Vzešla-li z úrazu smrt poraněného, přináleží dle čl. 1327. obč. zák. tomu, kdo jej zranil, nahraditi rodině zemřelého nejen všechny vzešlé výlohy, ale i to, co jí smrtí poraněného ušlo.

Kromě toho zaměstnává soudního lékaře a lékaře vůbec posuzování úrazů a jich následků při dělnických úrazových pojišťovnách, které byly říšským zákonem ze dne 28. prosince r. 1887 zavedeny, a u rozhodčích soudů tímž zákonem zřízených, které rozhodují o sporech pojištěných s pojišťovnou. Pojišťovny jsou povinny vypláceti pojištěným, když utrpěli od úrazu, po dobu jich nespůsobilosti k povolání důchod, který nesmí přesahovati 60 % mzdy; byl-li pojištěný úrazem usmrcen, přináleží pojišťovnám vypláceti důchod jeho pozůstalým.

Soudní lékařství a posuzování nemajetkové újmy na zdraví včera

1922

Soudní lékařství a posuzování nemajetkové újmy na zdraví včera 1922

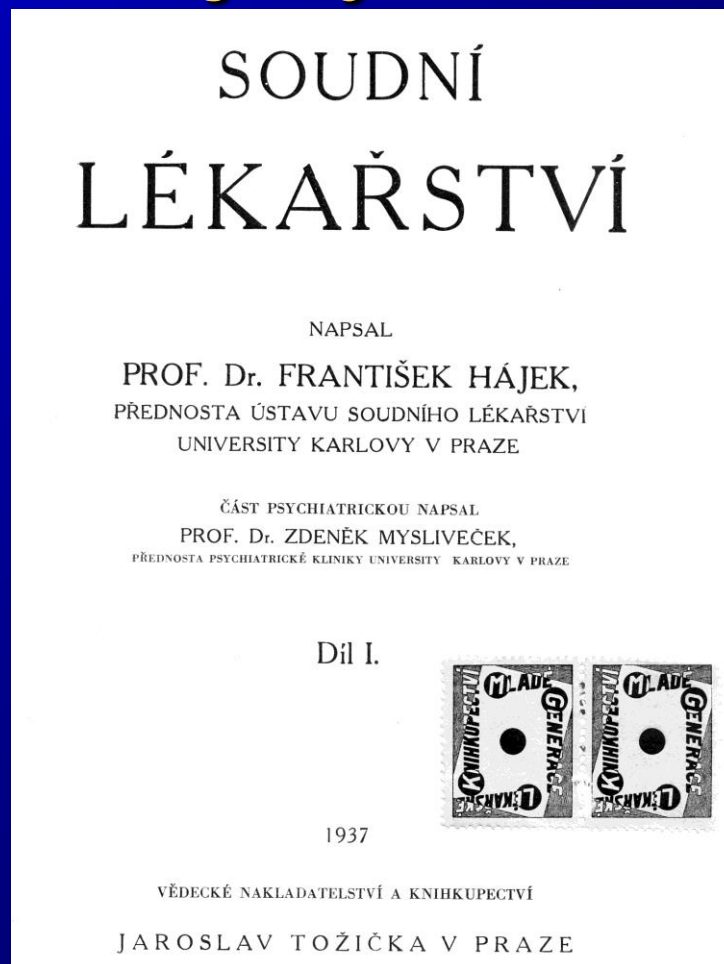
V občanském řízení

posuzujeme úrazy dle následků, hlavně dle doby nezpůsobilosti ku povolání, jak velký byl ušlý výdělek, jaké byly výlohy s léčením spojené a jak velké byly bolesti (§ 1325. obč. z.); v případě smrti vinník musí hraditi pozůstalým všechnu škodu, která jim úmrtím živitelovým nebo člena rodiny vzešla (§ 1327. obč. zák.).

Bolestné má býti dle § 1325 obč. zák. přiměřeno vyšetřeným
V takovém případě zjišťujeme jakost a rozsah nehody, škůfěčné
fysické, s úrazem nezbytně související bolesti, bolesti při převazech,
při operacích, při přenášení nemocného atd., následky, které pora-
nění trvale zanechalo, jak dlouho trvala úplná neschopnost k povो-
lání (100%) částečná v % vyjádřená, po případě nepatrná. Býváme
tázáni také po způsobu léčení a jeho nutnosti. Tu bývají mno
rozdíly v úsudcích mezi léčícím a soudním lékařem. Znalec musí
uznati, co bylo nutné, a přesně rozlišovati, co nebylo nutné, ale bylo
účelné a prospěšné.

Soudní lékařství a posuzování nemajetkové újmy na zdraví včera

1932

Soudní lékařství a posuzování nemajetkové újmy na zdraví včera 1932

4. O bolestném.

Pod pojmem bolestné rozumíme peněžitou náhradu za skutečně vytrpěné bolesti fyzické, které poranění mělo v zápětí.

Co je bolest, není přesně definováno. Obvykle jako bolest se označují pocity bodavé, šubavé, řezavé, svíravé, křečovitě, pocity pálení, tlaku, tuposti, svědění, mravenčení, zmrtvění, atd., jak pocity ty poranění vyjadřují.

Při posuzování bolestí nemůžeme vzít zřetel jen na tyto uvedené pocity, ale i na řadu jiných obtíží, které vyvěrají ze zranění. Tak již upoutání na lůžko vyvolává obtíže následkem stálé polohy těla na jednom místě a ty obtíže jsou tím větší, čím poloha jest neobvyklejší (na břiše, na boku, s nohou zdviženou, hlavou sniženou, atd.) Vzniká tu často pálení a tlak na místě, jež se stýká s podložkou, obtížné dýchání, návaly krve, vii se s okolím, klidně spát, měl chut k jídlu a pod., nvybíz které absorbují celou jeho mysl, jež je stále jen na bolesti upoutána.

Soudní lékařství a posuzování nemajetkové újmy na zdraví včera

1985

Vyhláška 32/1965 Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění

Prof. MUDr. Jaromír Tesař, DrSc.

SOUDNÍ LÉKAŘSTVÍ

Třetí, doplněné vydání

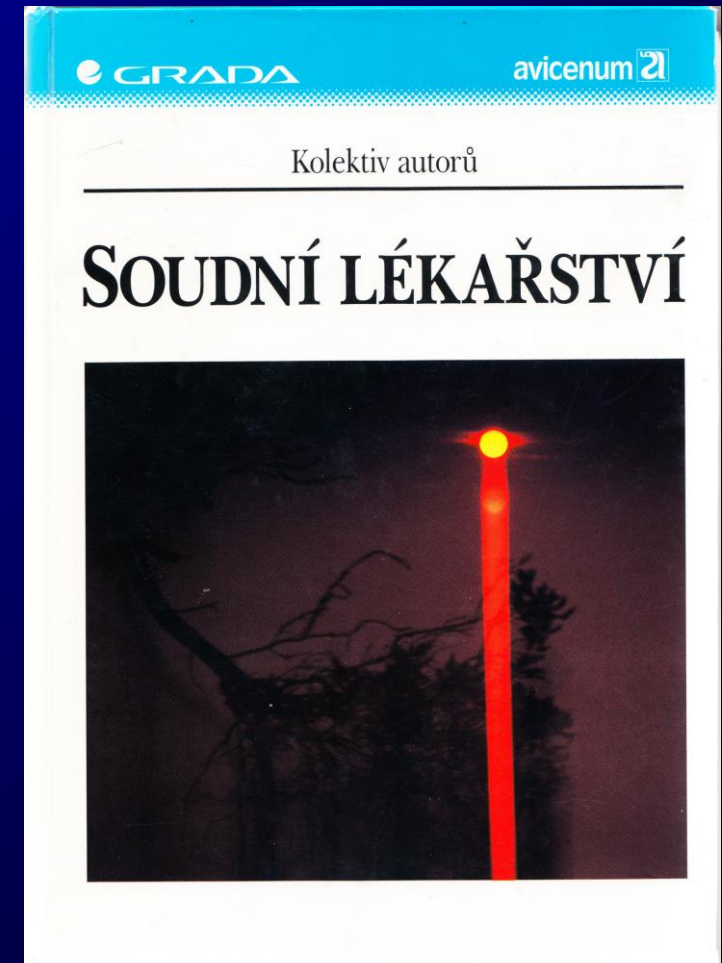
PRAHA

AVICENUM / ZDRAVOTNICKÉ NAKLADATELSTVÍ

Soudní lékařství a posuzování nemajetkové újmy na zdraví včera

1999

Vyhláška 32/1965 Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění

Soudní lékařství a posuzování nemajetkové újmy na zdraví dnes

2016

Vyhláška 440/2001 Sb., Metodika NS,
nařízení vlády 276/2015 Sb., vyhláška
346/2015 Sb.

Soudní lékařství a posuzování nemajetkové újmy na zdraví dnes

Počty znalců k 21. 8. 2023	Podle zákona č. 36/1967 Sb.	Podle zákona č. 254/2019 Sb.
Obor zdravotnictví	741	27
Odvětví soudní lékařství	76	5
Stanovení nemateriální újmy na zdraví	81	
Z toho soudních lékařů	8	
Hodnocení míry bolesti a funkčních schopností při újmách na zdraví		4

Soudní lékařství a posuzování nemajetkové újmy na zdraví dnes

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM OBORU SOUDNÍ LÉKAŘSTVÍ

Teoretické znalosti– obecná část

- bolestné a ztížení společenského uplatnění

Praktické dovednosti nezbytně nutné

- ovládat hodnocení pro potřeby odškodňování bolestného a ztížení společenského uplatnění

SEZNAM ATESTAČNÍCH OTÁZEK Z OBORU SOUDNÍ LÉKAŘSTVÍ

- prohlídka živé osoby soudním lékařem
- principy odškodňování nemateriální újmy na zdraví

Soudní lékařství a posuzování nemajetkové újmy na zdraví dnes

Soudní lékaři v rámci aktivit v oblasti Metodiky NS

- jsou aktivními vyhledávanými znalci
- umějí obhájit své posudky, protože jsou na to školeni a mají velké zkušenosti s jednáním u soudu
- přednášejí problematiku v Justiční akademii
- školí nové znalce
- aktivně se účastní práce Stálé konference k odčinění újmy na životě a zdraví Katedry medicínského práva PF v Praze

Soudní lékařství a posuzování nemajetkové újmy na zdraví zítra

Děkuji za pozornost